

REPUBLIKA HRVATSKA
Visoki trgovački sud Republike Hrvatske
Berislavićeva 11, Zagreb

11.07.2019

TRGOVAČKI SUD U SPLITU
02-07-2019

Proširio za poštu (odnošenje) _____
POŠTA _____
Broj poštom _____
Telefon _____

Poslovni broj: 78 PŽ-6721/2016-3

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA
I
RJEŠENJE

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Dubravke Matas, predsjednice vijeća, Mladena Šimundića, suca izvjestitelja i Lenke Ćorić, članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja JADRANKAMEN d.d. u stečaju, Pučišća, OIB 97012789464, kojeg zastupa punomoćnik Tomislav Krka, odvjetnik u Splitu, protiv tuženika ATRIUM SPALATUM d.o.o. u stečaju, Split, OIB 75237018400, radi isplate, odlučujući o žalbama stranaka protiv presude Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj P-473/2013 od 27. ožujka 2015., u sjednici vijeća održanoj 21. svibnja 2019.

presudio je

I. Odbija se kao neosnovana tuženikova žalba i potvrđuje presuda Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj P-473/2013 od 27. ožujka 2015. u pobijanim točkama I. i III. njene izreke.

II. Odbija se kao neosnovana tužiteljeva žalba i potvrđuje presuda Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj P-473/2013 od 27. ožujka 2015. u pobijanim točkama II. i IV. njene izreke.

riješio je

I. Ukida se presuda Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj P-473/2013 od 27. ožujka 2015. u pobijanim točkama V. i VI. njene izreke i u tom dijelu predmet vraća prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

II. O troškovima postupka u povodu pravnog lijeka odlučiti će prvostupanjski sud u konačnoj odluci.

Obrazloženje

Presudom Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj P-473/2013 od 27. ožujka 2015. naloženo je tuženiku platiti tužitelju iznos od 5.910.571,80 kn s kamatama (točka I. izreke), odbijen je tužbeni zahtjev za isplatu dijela kamata na dosuđene iznose (točka II. izreke), naloženo je tuženiku platiti tužitelju iznos od 406.258,81 kn sa zateznom kamatom (točka III.

izreke), odbijen je tužbeni zahtjev u kojemu tuženik traži isplatu dijela kamate za iznos dosuđen točkom III. izreke presude (točka IV. izreke), odbijen je tužbeni zahtjev za isplatu iznosa od 2.953.745,98 kn sa kamatama (točka V. izreke), te je naloženo tuženiku platiti tužitelju trošak parničnog postupka u iznosu od 436.591,10 kn (točka VI. izreke).

Protiv točaka I., III. i VI. izreke navedene presude žalbu je podnio tuženik, zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primjene materijalnog prava i odluke o trošku. U bitnome navodi kako Izvod iz otvorenih stavki ne predstavlja priznanje duga, već samo administrativno – knjigovodstvenu karticu. Nadalje, smatra kako prednik tužitelja Orbis holding d.o.o. nije uredno izvršio svoje ugovorne obveze, kao i da je sud neosnovano odbio prijedlog za saslušanje nadzornog inženjera i provođenje građevinskog vještačenja, sve predloženo na tu okolnost. Ukazuje kako je, nakon primitka obavijesti o ustupu potraživanja tužitelju, istoga obavijestio kako su ustupljena potraživanja neutemeljena i nedospjela, te osporio postojanje bilo kakvih dugovanja. U nastavku žalbe ponavlja navode iznesene tijekom postupka, o pokušajima rješenja odnosa sa prednikom tužitelja, kao i o nedostacima u izvođenju radova, a osporava i obračun kamata. Zbog svega toga osporava i odluku o trošku te predlaže presudu ukinuti i vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Odgovor na tužnikovu žalbu nije podnesen.

Protiv točaka II., IV., V. i VI. izreke navedene presude žalbu je podnio tužitelj, zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, bitne povrede odredaba postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Smatra kako iz isprava u spisu proizlazi pravilnost postavljenog zahtjeva za isplatu kamata, te da je tužitelju trebalo dosuditi cjelokupni parnični trošak. Predlaže preinačiti presudu, podredno istu ukinuti i vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Odgovor na tužiteljevu žalbu nije podnesen.

Tijekom žalbenog postupka, a prije donošenja odluke po žalbi, nad tuženikom je otvoren stečajni postupak, pa je postupak prekinut. Tužitelj je obavijestio sud kako je njegova tražbina osporena, te je predložio nastavak postupka radi utvrđenja osporene tražbine. Prvostupanjski je sud postupak nastavio rješenjem od 22. srpnja 2016.

Slijedom navedenog, temeljno pitanje koje je trebalo riješiti bilo je da li drugostupanjski sud uzima u obzir pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka, s obzirom na to da je do istoga došlo nakon donošenja prvostupanjske presude te da je tužitelj tražio nastavak postupka radi utvrđenja osporene tražbine.

U svojoj odluci poslovni broj Rev-x-1052/2013 od 11. prosinca 2013. Vrhovni sud Republike Hrvatske, navodi kako je u reviziji točno određeno postupopravno pitanje: može li sud, nakon što se nad parničnom strankom otvori stečajni postupak i nakon što je doneseno rješenje kojim se utvrđuje da je nastupio prekid postupka i istovremeno pozvan stečajni upravitelj da preuzme postupak, nastaviti sa postupkom po žalbi kao da stečajni postupak nad tuženikom nije otvoren i donijeti kondemnatornu presudu kojom tuženika osuđuje na isplatu ili je pak dužan naložiti prvostupanjskom sudu da, sukladno pravilima Stečajnog zakona, pozove tužitelja da uredi tužbeni zahtjev na način da taj zahtjev iz kondemnatornog

transformira u deklaratorni tužbeni zahtjev, pa tek onda eventualno donijeti meritornu odluku. Naime, u tom konkretnom slučaju prvostupanjska je presuda donesena u svibnju 2010., a stečajni postupak nad tuženikom otvoren je u rujnu 2010., dakle, nakon donošenja prvostupanjske presude, a žalbeni sud tu činjenicu nije uzeo u obzir. Odgovarajući na to pitanje, Vrhovni sud Republike Hrvatske ukazuje kako drugostupanjski sud nije mogao postupati kao da nad dužnikom nije otvoren stečajni postupak i tako u cijelosti zanemariti činjenicu otvaranja stečajnog postupka, ali i vjerovnikovu dužnost preuzimanja parnice te može bitno nastupanje predmnijeve odustanka od prava na vođenje parnice. Stoga, u toj odluci, Vrhovni sud Republike Hrvatske smatra kako je takvim pristupom drugostupanjski sud počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz članka 385. stavka 1. točke 2. Zakona o parničnom postupku na koju se odnose postupovnoppravna pitanja zbog kojih je revizija dopuštena (članak 354. stavak 1. Zakona o parničnom postupku u vezi s člankom 179. Stečajnog zakona).

Međutim, na 28. sjednici Odjela trgovačkih i ostalih sporova Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske, održanoj 3. svibnja 2017., zauzeto je pravno shvaćanje koje je bitno različito od mišljenja izraženog u gore navedenoj odluci Vrhovnog suda Republike Hrvatske. Prema zauzetom pravnom shvaćanju, cit. „Drugostupanjski sud - nakon nastavljanja parničnog postupka prekinutog uslijed otvaranja stečajnog postupka nad tuženikom, koji je otvoren nakon donošenja prvostupanjske presude – odlučuje o žalbi neovisno o tome je li tužitelj kao vjerovnik prijavio svoju tražbinu u stečajnom postupku, odnosno je li upućen na parnicu i to po općim pravilima o odlučivanju u povodu tog pravnog lijeka, ispitujući pravilnost i zakonitost pobijane odluke s obzirom na stanje stvari kakvo je bilo u vrijeme zaključenja glavne rasprave.“

Prema odredbi čl. 40. st. 2. Zakona o sudovima, pravno shvaćanje prihvaćeno na sjednici svih sudaca odnosno sudskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske, Visokog upravnog suda Republike Hrvatske, Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske i sjednici odjela županijskog suda obvezno je za sva drugostupanjska vijeća ili suce pojedince tog odjela, odnosno suda. Ovo je jedina zakonom propisana situacija u kojoj je sudac (odnosno vijeće) dužno primijeniti točno određeno pravno shvaćanje, i u kojoj nema mogućnosti drugačijeg tumačenja.

Stoga je ovaj sud, bez obzira na različito mišljenje iskazano u odluci Vrhovnog suda Republike Hrvatske poslovni broj Rev-x-1052/2013 od 11. prosinca 2013., dužan primijeniti prihvaćeno pravno shvaćanje Odjela trgovačkih i ostalih sporova Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske i o žalbi odlučiti s obzirom na stanje kakvo je bilo u vrijeme zaključenja glavne rasprave. Pri tome valja ukazati i na to kako je Vrhovni sud Republike Hrvatske, u svojoj odluci poslovni broj Revt-508/2016-2 od 22. kolovoza 2017., suprotno ranije citiranoj odluci poslovni broj Rev-x-1052/2013 od 11. prosinca 2013., naveo kako je temeljno postupovno pravilo u odlučivanju drugostupanjskog suda to da se taj sud u ispitivanju prvostupanjske presude mora ograničiti na ispitivanje je li ta presuda, s obzirom na stanje koje je postojalo u trenutku njezinog donošenja bila pravilna i zakonita. Prema mišljenju izraženom u odluci Vrhovnog suda Republike Hrvatske poslovni broj Rev-x-1052/2013 od 11. prosinca 2013., ako je takva presuda bila pravilna i zakonita, tada nema niti jednog razloga (uključujući i odredbe Stečajnog zakona) zbog kojeg se ona ne bi trebala potvrditi.

Dakle, pobijana odluka ispitivana je u odnosu na stanje kakvo je bilo u trenutku zaključenja glavne rasprave.

Žalbe su djelomično osnovane.

Pobijana odluka ispitana je na temelju odredbe čl. 365. st. 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13 i 89/14; dalje: ZPP), u granicama dopuštenih žalbenih razloga, pazeći pritom po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz odredbe čl. 354. st. 2. t. 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a, kao i na pravilnu primjenu materijalnog prava.

Pri tome se ukazuje kako tužitelj u svojoj žalbi ne obrazlaže razloge zbog kojih osporava točke II. i IV. izreke presude, kojima je odbijen dio zahtjeva za isplatu kamata, pa je taj dio presude ispitivan u odnosu na bitne povrede odredaba parničnog postupka na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, kao i u odnosu na primjenu materijalnog prava.

Pobijana odluka u cjelini nije zahvaćena nekom od bitnih povreda odredaba parničnog postupka na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, a posebno ne povredom iz čl. 354. st. 1. t. 11. ZPP-a.

a) tuženikova žalba protiv točke I. i III. izreke i tužiteljeva žalba protiv točaka II. i IV. izreke

Prvenstveno, valja ukazati kako između stranaka nije sporno da su u ugovornom odnosu bili Orbis holding d.o.o. Zagreb kao izvođač i tuženik kao investitor i to na temelju Ugovora o izvođenju instalaterskih i kamenorezačkih radova i Ugovora o izvođenju radova aluminijske bravarije na objektu „Firule – Lazarica“ u Splitu.

Nadalje, nije sporno niti to da je trgovačko društvo Orbis holding d.o.o. kao cedent ustupio predmetnu tražbinu koju da ima prema tuženiku kao cesusu tužitelju kao cesionaru Ugovorom o ustupanju potraživanja od 17. prosinca 2009., o čemu je tuženik obaviješten 29. prosinca 2009.

Dakle, ostala su sporna pitanja postojanja tužiteljeve tražbine, kao i pitanje zastare tražbine i zastare zahtjeva za isplatu zateznih kamata.

U odnosu na postojanje tužiteljeve tražbine prvostupanjski sud, u obrazloženju pobijane presude, jasno ukazuje kako je upravo direktor tuženika 22. prosinca 2008. potpisao IOS (izvod iz otvorenih stavki), što je isti potvrdio prilikom saslušanja (ročište 17. studenog 2011., str. 214. spisa). U predmetnom IOS-u naveden je ukupan iznos dugovanja, kao i temelj te datum dospijea svakog pojedinog iznosa duga po pojedinim situacijama.

Stav je ovog suda kako prvostupanjski sud pravilno ocjenjuje da je tuženik, potpisom izvoda otvorenih stavki (tzv. IOS obrasca) od strane osobe ovlaštene za zastupanje, priznao potraživanje tužitelja. Naime, u IOS obrascu unaprijed su upisane određene riječi s tim da je ostavljen prostor za unošenje konkretnih podataka. Tako su upisane i riječi: „Napomena: Oспорavamo iskazano stanje u cijelosti-djelomično za iznos od Kn.: ___ iz ovih razloga:_____“.

Predviđeno je, dakle, da dužnik (ovdje tuženik) navede iznos koji osporava te da ukaže na razloge zbog kojih to čini. U ovom konkretnom slučaju tuženik je potpisao navedenu ispravu bez navođenja kako osporava upisani iznos po navedenim računima u cijelosti ili djelomično, iz čega logično proizlazi da je tuženik svojim potpisom priznao navedeni dug u iznosu od 7.201.703,36 kn, po točno određenim privremenim situacijama.

Prema odredbi čl. 387. st. 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj: 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01; dalje: ZOO) zastarijevanje se prekida kad dužnik prizna dug. Nadalje, u smislu čl. 366. st. 1. ZOO-a, pisano priznanje zastarjele obveze smatra se odricanjem od zastare.

Valja naglasiti da se u ovom postupku ne primjenjuju odredbe Zakona o obveznim odnosima objavljen u „Narodnim novinama“ broj 35/05, osim dijela koji se odnosi na kamatu, jer se odredbe novog zakona, temeljem odredbe čl. 1163. ZOO/2005, primjenjuju samo na pravne odnose koji su nastali nakon njegovog stupanja na snagu 1. siječnja 2006. Odredbe ZOO/05 u ovom predmetu mogle bi se primijeniti samo na pitanje ustupa potraživanja (cesije), jer je isti ugovor sklopljen nakon stupanja na snagu novog ZOO-a, no u odnosu na samu cesiju između stranaka ne postoji sporno pitanje.

Bez obzira na to, i odredbe novog Zakona o obveznim odnosima u čl. 240. st. 1. i 220. st. 1. ZOO/05 predviđaju isto zakonsko uređenje glede priznanja duga i zastare, pa se stoga pravna situacija ne mijenja bez obzira na to koji zakon sud primijeni.

Pravilno prvostupanjski sud navodi da zastarni rok iznosi tri godine u smislu čl. 374. st. 1. ZOO-a, jer se radi o potraživanju iz ugovora o prometu roba i usluga, kao i da je u ovom slučaju, imajući u vidu odricanje od zastare, tužba podnesena prije isteka zastarnog roka od tri godine. U konkretnom slučaju tuženik se 21. prosinca 2008., potpisom „Izvoda iz otvorenih stavki“ u iznosu od 7.201.793,36 kn, prema čl. 366. st. 1. ZOO-a odrekao zastare u odnosu na tražbine po 7., 8., 16., 17., 18., 19. i 20. situaciji (dospijeće plaćanja od 22. studenog 2004. do 30. lipnja 2005.), dok je, primjenom čl. 387. st. 1. ZOO-a, prekinuo tijek zastare za tražbinu po 21. situaciji (dospijeće 20. listopada 2006.).

Prvostupanjski je sud odbio prijedlog za izvođenje građevinskog vještačenja jer je isti dokaz ocijenio suvišnim budući je tuženik popisao i ovjerio, kako privremene situacije, tako i Izvod otvorenih stavki na kojima tužitelj temelji tužbeni zahtjev. Također je odbijen prijedlog za saslušanje svjedoka Žarka Alujevića na okolnost da je tuženik preplatio izvedene radove budući se plaćanje dokazuje kopijama virmana i izvadcima sa žiro-računa, a ne iskazima svjedoka, pogotovo ne u ovako kompleksnom sporu.

Ovlaštenje suda da odbije određeni dokazni prijedlog u skladu je sa zakonskim odredbama i proizlazi iz čl. 220. st. 2. ZPP-a. U ovom konkretnom slučaju prvostupanjski je sud dao valjane razloge zbog kojih nije proveo dokazne prijedloge tuženika.

Navedene razloge u cijelosti prihvaća i ovaj sud, posebno imajući u vidu kako Izvod otvorenih stavki potpisan od strane direktora po svojoj naravi predstavlja priznanje postojanja duga u navedenom iznosu, te da u njemu nisu navedene nikakve napomene o bilo kakvom osporavanju tužiteljevih potraživanja iz bilo kojeg razloga.

U odnosu na dospijeće utuženih iznosa po privremenim situacijama, prvostupanjski sud ukazuje kako je čl. 6. Ugovora o izvođenju instalaterskih i kamenorezačkih radova tuženik s Orbis holdingom d.o.o. ugovorio plaćanje u roku od 15 dana od dana ovjere nadzornog inženjera privremenih situacija.

Nadalje, pregledom spisu priložene privremene situacije, sukladno IOS-u, prvostupanjski sud je utvrdio da je 16. privremena situacija ovjerena 22. studenog 2004. što znači da je tuženik bio u obvezi istu platiti do 7. prosinca 2004., 17. privremena situacija je ovjerena 24. prosinca 2004.g. pa je tuženik bio u obvezi istu platiti 8. siječnja 2005., 18. privremena situacija je ovjerena 28. veljače 2005. pa je tuženik istu bio dužan platiti do 15. ožujka 2005., 19. privremenu situaciju nadzorni inženjer je ovjerio 22. travnja 2005. pa je tuženik bio u obvezi istu platiti do 7. svibnja 2005., 20. privremena situacija je ovjerena 29. travnja 2005. pa je tuženik bio u obvezi plaćanja iste do 14. svibnja 2005., a 21. privremena situacija je ovjerena 20. listopada 2006. pa je tuženik bio u obvezi platiti do 4. studenog 2006.

Dakle, dan nakon isteka 15 dana od ovjere svake pojedine privremene situacije tuženik je pao u zakašnjenje, pa je to razlog zbog kojega je prvostupanjski sud utvrdio datume dospijeća obveze po navedenim privremenim situacijama od dana zakašnjenja u plaćanju te dosudio kamate do isplate sukladno odredbi čl. 277. st. 1. ZOO-a i čl. 29. st. 2. ZOO/05 nakon 1. siječnja 2006.

Slijedom navedenog, tuženikova je žalba odbijena kao neosnovana, a prvostupanjska presuda potvrđena u pobijanim točkama I. i III. njene izreke (čl. 368. st. 1. ZPP-a).

Kako tužitelj u svojoj žalbi ne navodi razloge zbog kojih smatra da bi prvostupanjski sud pogrešno utvrdio datume dospijeća svakog pojedinog računa (privremene situacije), niti je ovaj sud utvrdio da bi prvostupanjski sud u tom dijelu pogrešno primijenio materijalno pravo, tužiteljeva je žalba odbijena kao neosnovana, a presuda potvrđena u pobijanim točkama II. i IV. njene izreke.

b) tužiteljeva žalba protiv točke V. i žalbe stranaka protiv točke VI. izreke

Prvostupanjski sud pravilno ukazuje kako tražbina zatezних kamata kao povremenog potraživanja zastarijeva u trogodišnjem zastarnom roku od dospelosti svakog pojedinog davanja (svakog pojedinog dnevnog iznosa kamata) sukladno odredbi čl. 372. st. 1. ZOO-a.

To znači da nije zastarjelo potraživanje zatezних kamata dospjelih u vremenu od 3 godine računajući unatrag od dana podnošenja tužbe, pa kako je predmetna tužba podnesena 1. travnja 2010. prvostupanjski sud pravilno utvrđuje da je potraživanje tužitelja s osnove obračunatih kamata zbog zakašnjenja u plaćanju koje je izvršeno do dana 1. travnja 2007. palo u zastaru.

Pri tome prvostupanjski sud izričito navodi i kako potraživanje tužitelja s osnova obračuna kamata zbog zakašnjenja u plaćanju novčanog iznosa od 884.872,75 kn nije u zastari, ali samo u onom iznosu koji je dospio u vremenu nakon 1. travnja 2007. pa do 23. ožujka 2009. Međutim, i ovaj je dio zahtjeva odbijen s obrazloženjem kako se iz provedenog vještačenja ne može utvrditi koji to dio ukupno obračunatih kamata nije zastario.

S obzirom na to da je prvostupanjski sud pravilno utvrdio da dio tužiteljeve tražbine (kamata na iznos od 884.872,75 kn od 1. travnja 2007. pa do 23. ožujka 2009.) nije zastario, a tužitelj je predložio provođenje vještačenja na okolnost visine potraživanja kamata, odbijanje tužbenog zahtjeva utemeljeno je na nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju.

Naime, ovaj sud ukazuje kako zadatak vještaku ne daje stranka, nego sud, pa ako sud smatra da je dio tužbenog zahtjeva osnovan, a njegova se visina može utvrditi vještačenjem koje je na prijedlog stranke odredio sud, prvostupanjski je sud bio taj koji je morao, postavljanjem zadatka ili pitanja vještaku, utvrditi visinu osnovanog dijela tužiteljeve tražbine.

Slijedom navedenog, prvostupanjsku je presudu valjalo ukinuti u pobijanoj točki V. izreke, i u tom dijelu vratiti prvostupanjskom sudu na ponovan postupak (čl. 370. ZPP-a), radi pravilnog utvrđenja činjeničnog stanja. S obzirom na to da ovaj sud nema saznanja o tome da li će i u kojoj mjeri nova odluka utjecati na uspjeh stranaka u sporu, ukinuta je i odluka o troškovima postupka sadržana u točki VI. izreke.

Nadalje, temeljem odredbe čl. 166. st. 3. i 4. ZPP-a, ostavljeno je da o troškovima postupka u povodu pravnog lijeka odluči prvostupanjski sud u konačnoj odluci.

Zagreb, 21. svibnja 2019.

Predsjednica vijeća
Dubravka Matas, v. r.

Za vjernošću otpravka – ovlaštenu službenik
Brankica Curman

u. z. B. Vrgočić